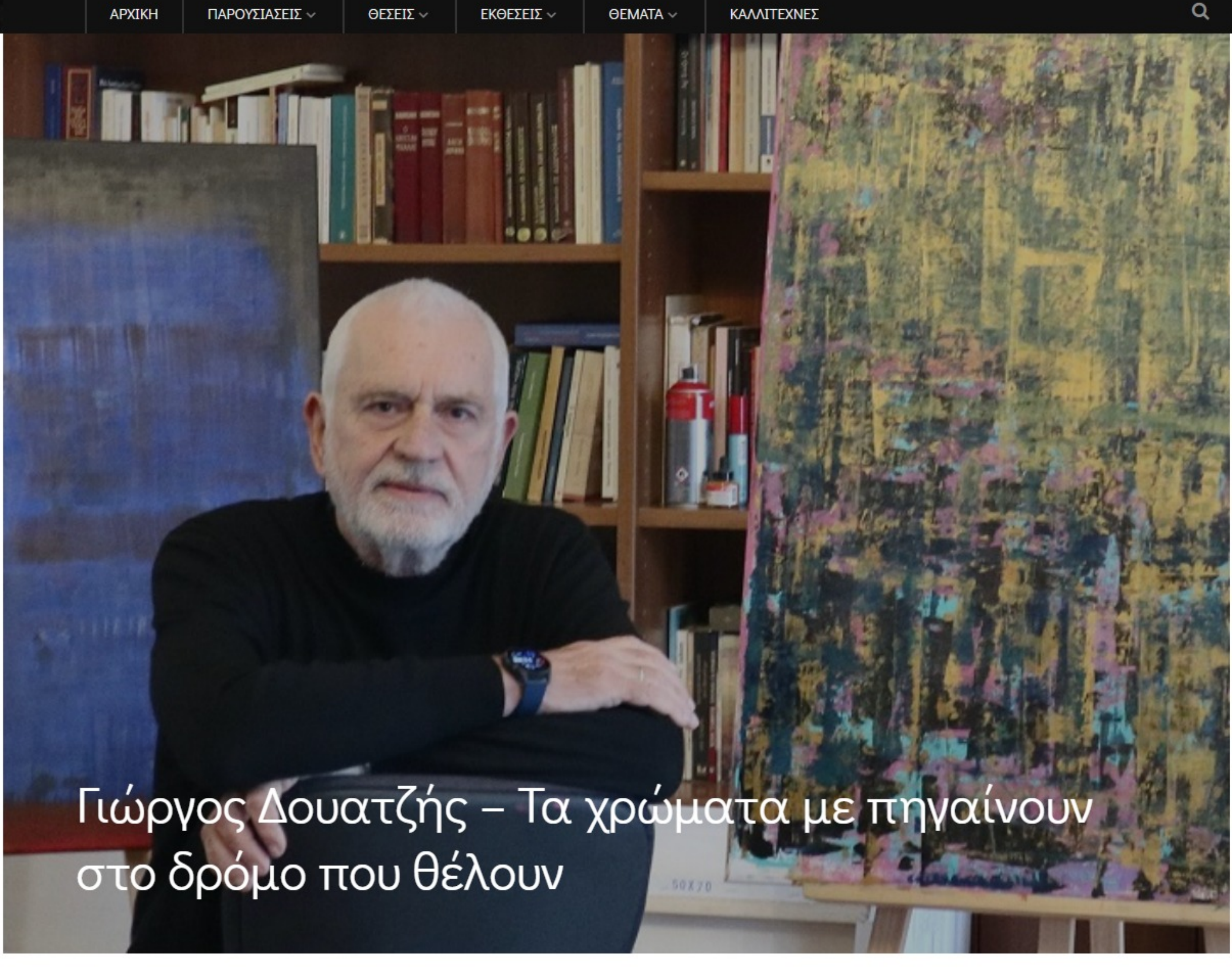

Γιώργος Δουατζής – Τα χρώματα με πηγαίνουν στο δρόμο που θέλουν

Γιάννης Τζιμούρτας
Δημοσιογράφος
Περισσότερα άρθρα

Στις ζωγραφιές μου ελπίζω πως βλέπει ο καθένας αυτό που θέλει ή φέρει μέσα του και δεν το ξέρει

Ανήκει σ' εκείνους τους λίγους δημοσιογράφους που πέρασε από την τηλεόραση με μεγάλη επιτυχία, που έγραφε ιστορία στις ειδήσεις της ΕΡΤ, αλλά είχε τη σωφροσύνη και το θάρρος να κλείσει το κεφάλαιο αυτό τη στιγμή που έπρεπε.΄Ετσι ο **Γιώργος Δουατζής** επέλεξε «… πολίτης στων ιδεών την πόλι». Επέλεξε μολύβι και χαρτί. Ποίηση, πεζογραφία, θέατρο, αρθρογραφία και αναλύσεις.΄Ο,τι τον γεμίζει και ό,τι τον κάνει ευτυχισμένο. Συναντηθήκαμε στα μέσα του μήνα στη γκαλερί ΠεριΤεχνών όπου παρουσιάζει την πρώτη του ατομική έκθεση ζωγραφικής. Η ποίηση των οδήγησε και στην ποιητική των χρωμάτων.
Στη συνάντηση μας λοιπόν, μπροστά στα ζωγραφικά του έργα προέκυψε και η συζήτηση που παρουσιάζουμε σήμερα στο Art22.gr

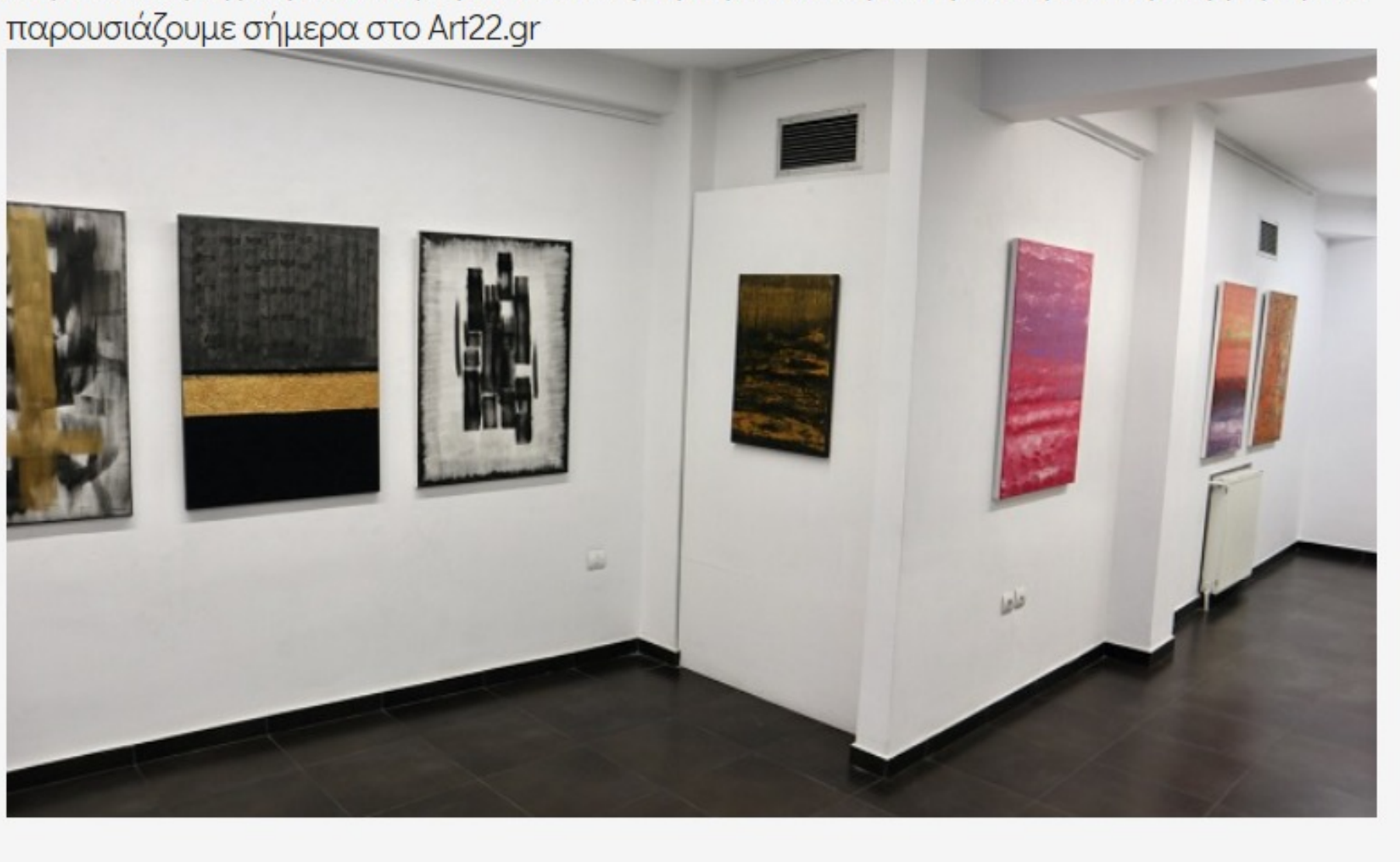

- **Δημοσιογραφία απ' όλα τα μετερίζια αλλά και ποίηση, πεζά, θέατρο και τώρα βρισκόμαστε στη γκαλερί και γνωρίζουμε μια άλλη πτυχή των καλλιτεχνικών σου αναζητήσεων.**

Ηταν καλοκαίρι του 2019 στις διακοπές στο Ρέθυμνο που η **Χρυσοξένη** έφερε μαζί με τα ψώνια από το πολυκατάστημα ένα σετ από μικρά σωληνάρια με ακρυλικά χρώματα και 4-5 μικρά τελάρα με καμβά «για να παίξουμε με τα χρώματα». Πού να ξέραμε κι οι δυό ότι εκεί άρχιζε για μένα μια μεγάλη όμορφη περιπέτεια.
Με την επιστροφή στην Αθήνα αγόρασα μεγαλύτερα σωληνάρια με χρώματα και μικρά τελάρα 40Χ30 εκατοστών δειλά στην αρχή. Ακολούθησαν μεγαλύτερα τελάρα και με την προτροπή του φίλου μου ζωγράφου **Μιχάλη Αμάραντου** ακόμα μεγαλύτερα 130Χ 100 εκατοστών. Μετέτρεψα ένα καλοφωτισμένο δωμάτιο σε εργαστήρι, ένωσα δύο μεγάλα τραπέζια να ακουμπάω τα τελάρα, προστέθηκαν, δύο καβαλέτα άπλωσα μια παλιά μοκέτα στο πάτωμα και άρχισαν να σωρεύονται τα έργα ζωγραφικής. Τέλος του 2022 μέτρησα ξαφνιασμένος 450 πίνακες στο εργαστήρι μου.

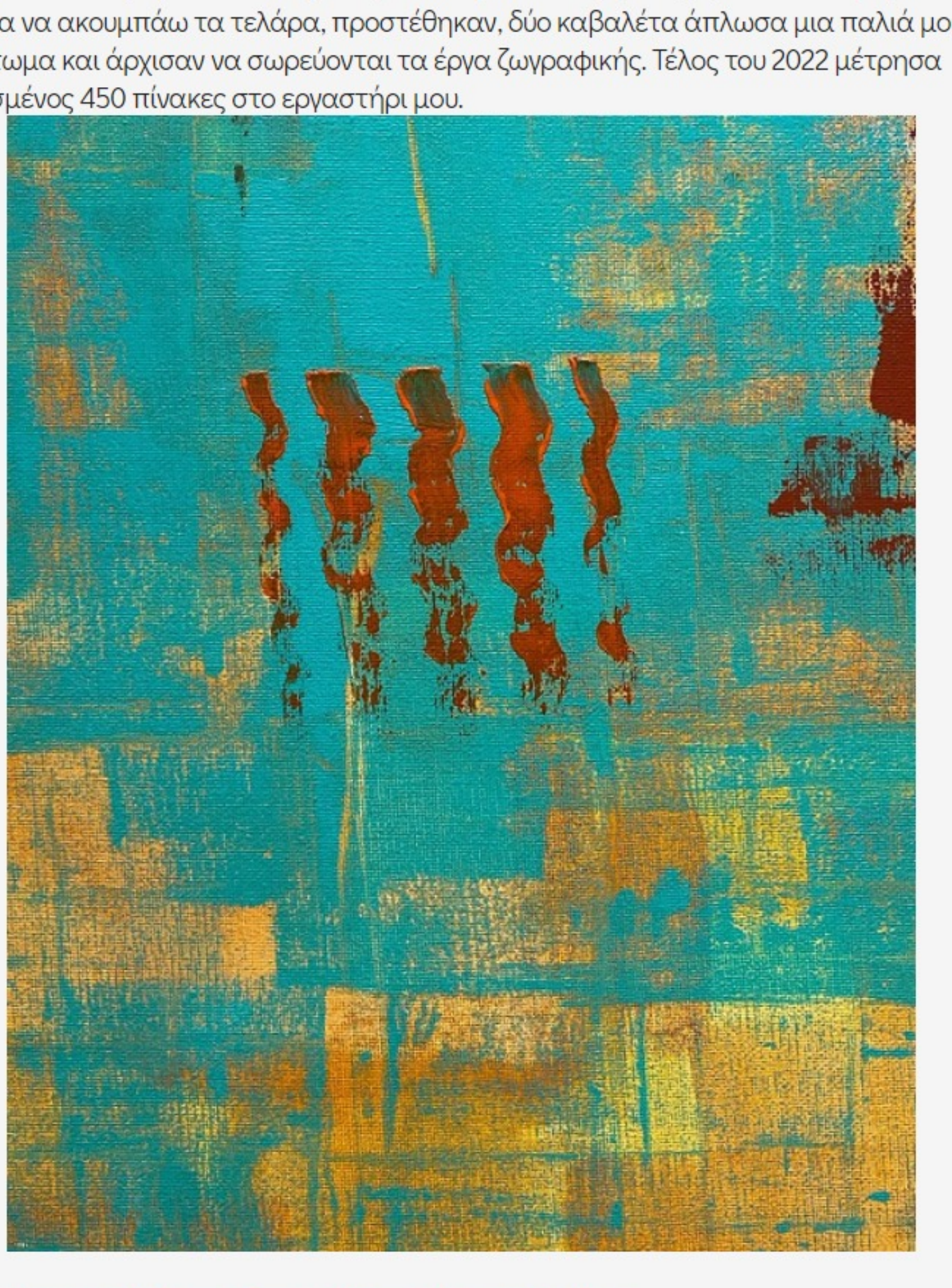

- **Η χαρά και το πάθος της δημιουργίας για έναν καλλιτέχνη…**

Στην αρχή δεν έλεγα σε κανέναν ότι ζωγραφίζω. Ντρεπόμουν γιατί έμπαινα στα χωράφια μιας τέχνης για την οποία πάντα ένιωθα δέος. Το ίδιο έκανα και με την ποίηση. Τόλμησα να πω τη λέξη ποιητής και τα γραπτά μου ποιήματα στην ηλικία των πενήντα, παρότι έγραφα συστηματικά από τα δεκατρία μου. Αυτή η υπερβολική σεμνότητα ή ταπεινότητα πάντα έχει δύο όψεις. Η μία είναι ακριβώς της ταπεινότητας μπροστά στο μέγεθος αυτού που αποπειράσαι και η άλλη μπορεί να εκληφθεί απ' τους κακόβουλους ως έλλειψη αυτοεκτίμησης. Η ισορροπία ανάμεσά τους είναι η σωτήρια οδός, νομίζω, για να μην παρασυρθείς στο λεγόμενο καβάλημα του καλαμιού. Δεν είχα πιάσει ποτέ στη ζωή μου πινέλο, δεν είχα ιδέα για τον χειρισμό των χρωμάτων, δεν διδάχθηκα σχέδιο και παρά ταύτα τόλμησα συνθέσεις αφηρημένες δοκιμάζοντας και προχωρώντας μόνος μου σε κάθε λογής ανακαλύψεις. Να, όπως πώς διαλύεις ένα χρώμα, με πόσο νερό, με ποιο πινέλο στρώνει το χρώμα, ποια χρώματα αναμειγνύονται για να δώσουν τι, πώς δουλεύεται η σπάτουλα και πολλά άλλα.

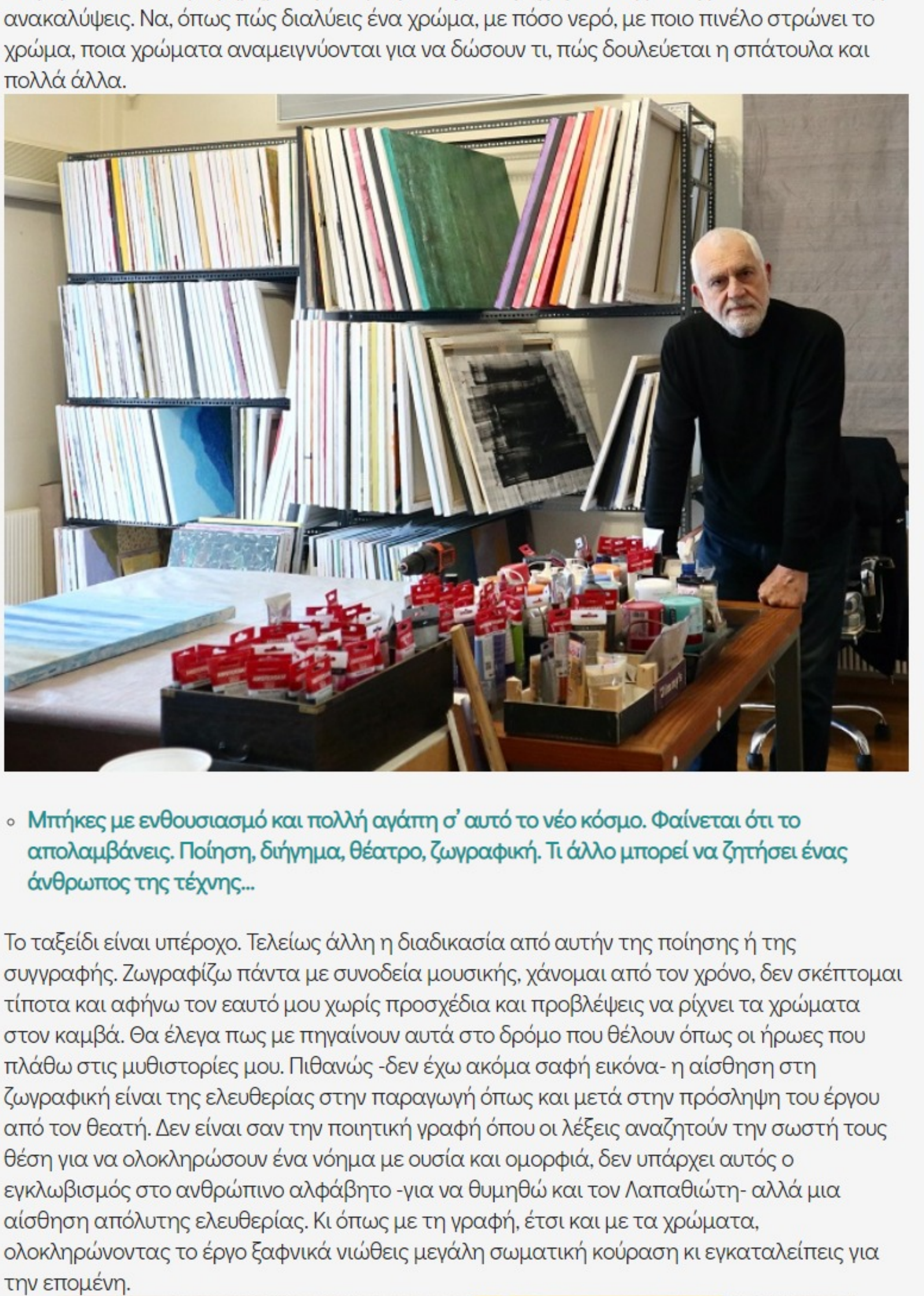

- **Μπήκες με ενθουσιασμό και πολλή αγάπη σ' αυτό το νέο κόσμο. Φαίνεται ότι το απολαμβάνεις. Ποίηση, διήγημα, θέατρο, ζωγραφική. Τι άλλο μπορεί να ζητήσει ένας άνθρωπος της τέχνης…**

Το ταξείδι είναι υπέροχο. Τελείως άλλη η διαδικασία από αυτήν της ποίησης ή της συγγραφής. Ζωγραφίζω πάντα με συνοδεία μουσικής, χάνομαι από τον χρόνο, δεν σκέπτομαι τίποτα και αφήνω τον εαυτό μου χωρίς προσχέδια και προβλέψεις να ρίχνει τα χρώματα στον καμβά. Θα έλεγα πως με πηγαίνουν αυτά στο δρόμο που θέλουν όπως οι ήρωες που πλάθω στις μυθιστορίες μου. Πιθανώς -δεν έχω ακόμα σαφή εικόνα- η αίσθηση στη ζωγραφική είναι της ελευθερίας στην παραγωγή όπως και μετά στην πρόσληψη του έργου από τον θεατή. Δεν είναι σαν την ποιητική γραφή όπου οι λέξεις αναζητούν την σωστή τους θέση για να ολοκληρώσουν ένα νόημα με ουσία και ομορφιά, δεν υπάρχει αυτός ο εγκλωβισμός στο ανθρώπινο αλφάβητο -για να θυμηθώ και τον Λαπαθιώτη- αλλά μια αίσθηση απόλυτης ελευθερίας. Κι όπως με τη γραφή, έτσι και με τα χρώματα, ολοκληρώνοντας το έργο ξαφνικά νιώθεις μεγάλη σωματική κούραση κι εγκαταλείπεις για την επομένη.

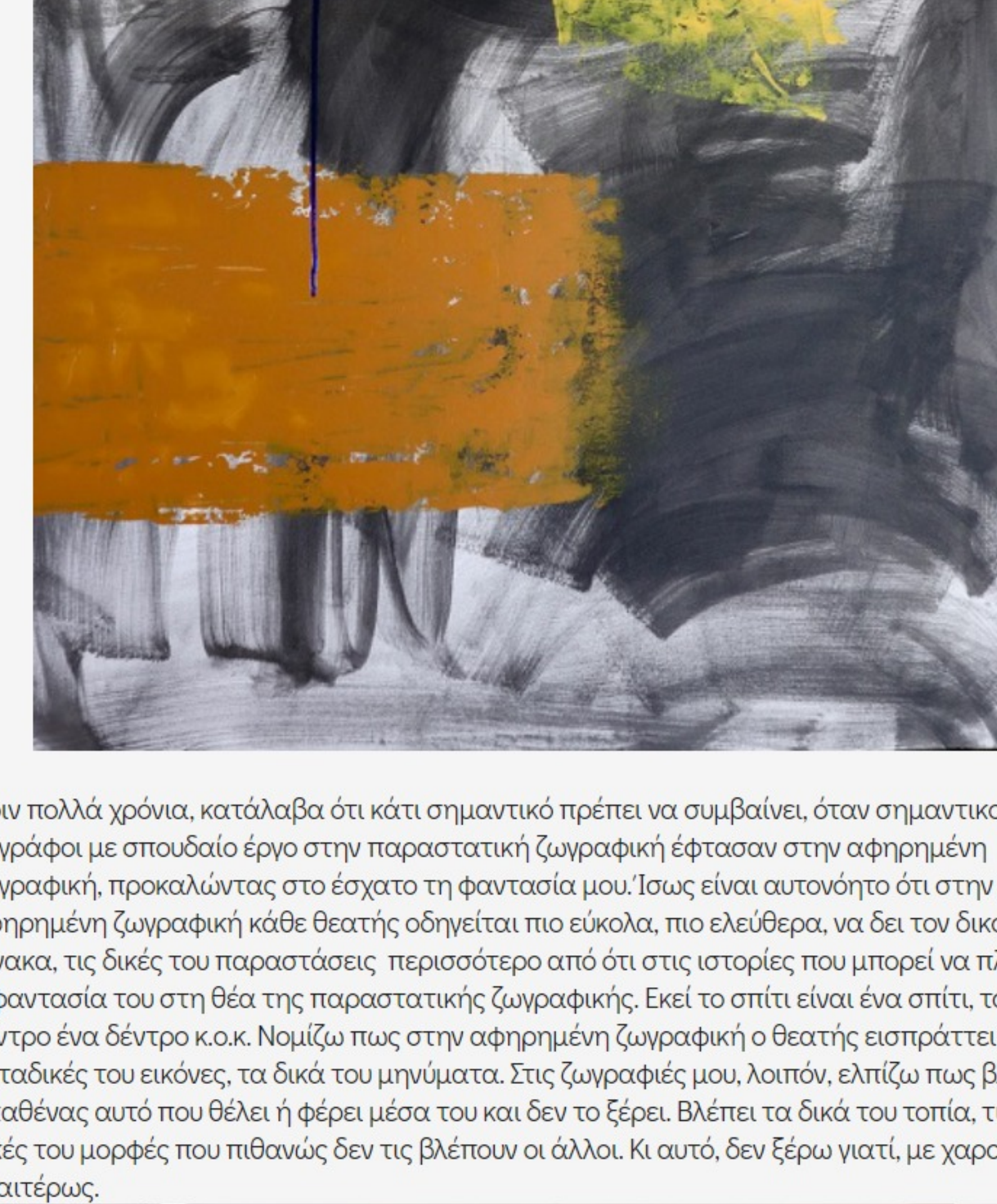

Πριν πολλά χρόνια, κατάλαβα ότι κάτι σημαντικό πρέπει να συμβαίνει, όταν σημαντικοί ζωγράφοι με σπουδαίο έργο στην παραστατική ζωγραφική έφτασαν στην αφηρημένη ζωγραφική, προκαλώντας στο έσχατο τη φαντασία μου.΄Ισως είναι αυτονόητο ότι στην αφηρημένη ζωγραφική κάθε θεατής οδηγείται πιο εύκολα, πιο ελεύθερα, να δει τον δικό του πίνακα, τις δικές του παραστάσεις περισσότερο από ότι στις ιστορίες που μπορεί να πλάσει η φαντασία του στη θέα της παραστατικής ζωγραφικής. Εκεί το σπίτι είναι ένα σπίτι, το δέντρο ένα δέντρο κ.ο.κ. Νομίζω πως στην αφηρημένη ζωγραφική ο θεατής εισπράττει τις καταδικές του εικόνες, τα δικά του μηνύματα. Στις ζωγραφιές μου, λοιπόν, ελπίζω πως βλέπει ο καθένας αυτό που θέλει ή φέρει μέσα του και δεν το ξέρει. Βλέπει τα δικά του τοπία, τις δικές του μορφές που πιθανώς δεν τις βλέπουν οι άλλοι. Κι αυτό, δεν ξέρω γιατί, με χαροποιεί ιδιαιτέρως.

- **Ως θεατής των έργων σου θα ανακαλύπτεις κι εσύ τις δικές σου εικόνες μέσα σε έργα που όταν τα έκτιζες στον καμβά δεν τα είχες συναντήσει**

Άρχισα κάποτε να κρεμάω τους πίνακες στο σπίτι μου και στη θέα τους ένιωθα πραγματικά σαστισμένος, διερωτώμενος πώς είναι δυνατόν να τους έφτιαξα εγώ.΄Οπως ακριβώς μου συμβαίνει διαβάζοντας ένα ποίημά μου. Ψάχνω, ατελέσφορα να βρω ποιες δυνάμεις με παρακινούν, κάνω προσπάθειες συσχετισμού με την ποίηση που με κυρίευε πάντα, μένω άφωνος μπροστά στον καταιγισμό των χρωμάτων που άπλωσα στον καμβά σχεδόν ασυνείδητα και παραμένω με την απορία στα μάτια.΄Ισως, το χρώμα να είναι μία από τις πολλές προεκτάσεις της Ποίησης στον καμβά. Αλλά, σκέπτομαι, τι νόημα έχουν οι διερωτήσεις, οι αναλύσεις; Το αποτέλεσμα μετράει. Κι όταν με ικανοποιεί αισθητικά, αυτό πρέπει να μου φτάνει. Πώς έφτασα ως εδώ; παραμένει, όπως σε όλους τους ανθρώπους, η ισόβια διερώτηση. Με τα χρώματα, συμβαίνει ό,τι και με τους τους ήρωες στις μυθιστορίες ή στα ποιήματά μου.΄Εχω την εικόνα τους, βλέπω τα ρούχα, την κίνηση,τον χώρο τους, ακούω τη φωνή τους. Υπάρχουν.΄Επειτα, τους αφήνομαι να με πάνε αυτοί όπου θέλουν και σταδιακά η μυθιστορία διαμορφώνεται. Με πηγαίνουν, πηγαίνουν την ιστορία τους, όπου θέλουν αυτοί. Καμιά φορά η ιστορία τους δεν μου αρέσει, άλλοτε με ικανοποιεί και δεν επεμβαίνω.

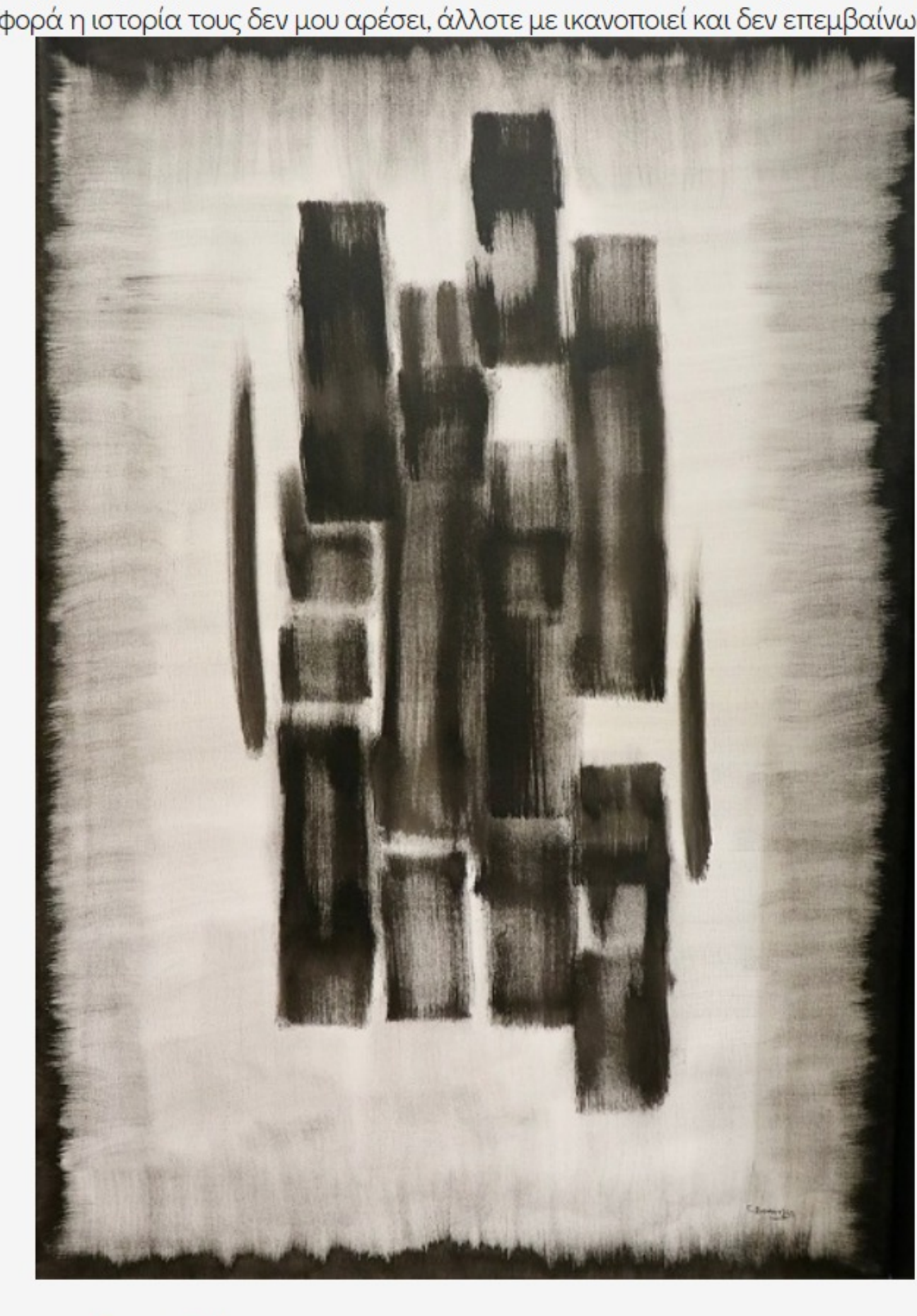

- **΄Ετσι και στη ζωγραφική;**

Ναι. Με τα χρώματα μού συμβαίνει ακριβώς το ίδιο. Ξεκινάω απλώνοντας το λευκό στο τελάρο. Συνήθως, το λευκό σε προκαλεί να χρωματίσεις. Άλλοτε, σε καλεί να παραμείνει λευκό. Το αφήνω έτσι λευκό στο καβαλέτο. Άλλοτε, σε καλεί να γίνει μαύρο. Το αφήνω έτσι μαύρο στο καβαλέτο. Μόνο που το μαύρο μοιάζει να θέλει να είναι επικυρίαρχο.΄Επειτα, το τελάρο ζητάει το πρώτο χρώμα. Το βάζω στον καμβά. Κι αρχίζει να με οδηγεί, καλώντας τα υπόλοιπα να το συντροφέψουν. Κι αρχίζει μια συνεχής μεταμόρφωση οργανώνεται ή αποδομείται μια ολόκληρη κοινωνία με συγκαλύψεις, αποκαλύψεις, συγκρούσεις, σύμπνοιες, έλξεις, απώσεις, υπονομεύσεις, έρωτες, χωρισμούς, συμπτύξεις, με ό,τι συνθέτει μια κοινωνία ανθρώπων με τα πάθη, τη μικρότητα ή τη μεγαλοσύνη τους. Καθένα από αυτά, μετατρέπεται από μονάδα σε σύμπαν πια, που διεκδικεί να υπάρχει σε μια διαδικασία συνεχών επικαλύψεων.
Οπως στις ανθρώπινες κοινωνίες, κάποια χρώματα διεκδικούν περισσότερο χώρο, άλλα αχνοστέκονται, άλλα επικυριαρχούν, εξαφανίζονται ή αφανίζουν άλλα με βίαιο ή ανεπαίσθητο τρόπο κ.ο.κ. Μια κοινωνία χρωμάτων, τα οποία με προκαλούν για συνεχείς επεμβάσεις, έτσι που συχνά δεν γνωρίζω πού, πότε και αν έχει τελειώσει ένα έργο. Αλλά, ποτέ τελειώνει ένα έργο;
Οπως λέω ότι τα ποιήματά μου αποτελούν ένα μεγάλο στο διηνεκές ποίημα -που ίσως δεν τελειώσει οριστικά με τον θάνατό μου- έτσι φαντάζομαι όλους τους πίνακές μου σε έναν τεράστιο τοίχο να απλώνονται αποτελώντας ένα ενιαίο σύνολο, έναν και μοναδικό πίνακα.

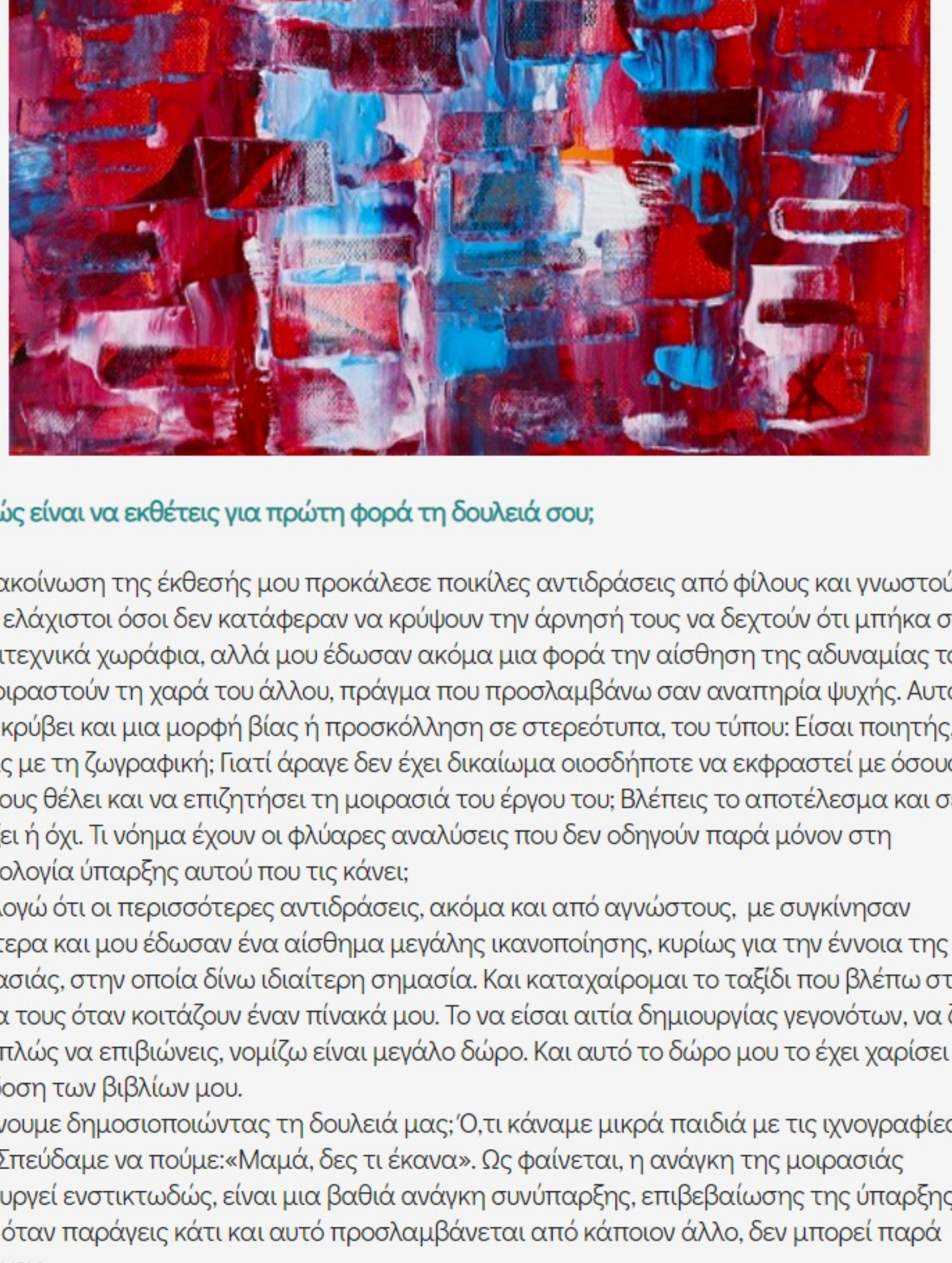

- **Πώς είναι να εκθέτεις για πρώτη φορά τη δουλειά σου;**

Η ανακοίνωση της έκθεσής μου προκάλεσε ποικίλες αντιδράσεις από φίλους και γνωστούς. Είναι ελάχιστοι όσοι δεν κατάφεραν να κρύψουν την άρνησή τους να δεχτούν ότι μπήκα σε καλλιτεχνικά χωράφια, αλλά μου έδωσαν ακόμα μια φορά την αίσθηση της αδυναμίας τους να μοιραστούν τη χαρά του άλλου, πράγμα που προσλαμβάνω σαν αναπηρία ψυχής. Αυτό, ίσως κρύβει και μια μορφή βίας ή προσκόλληση σε στερεότυπα, του τύπου: Είσαι ποιητής, τι θέλεις με τη ζωγραφική; Γιατί άραγε δεν έχει δικαίωμα οιοσδήποτε να εκφραστεί με όσους τρόπους θέλει και να επιζητήσει τη μοιρασιά του έργου του; Βλέπεις το αποτέλεσμα και σε αγγίζει ή όχι. Τι νόημα έχουν οι φλύαρες αναλύσεις που δεν οδηγούν παρά μόνον στη δικαιολογία ύπαρξης αυτού που τις κάνει;
Ομολογώ ότι οι περισσότερες αντιδράσεις, ακόμα και από αγνώστους, με συγκίνησαν ιδιαίτερα και μου έδωσαν ένα αίσθημα μεγάλης ικανοποίησης, κυρίως για την έννοια της μοιρασιάς, στην οποία δίνω ιδιαίτερη σημασία. Και καταχαίρομαι το ταξίδι που βλέπω στα μάτια τους όταν κοιτάζουν έναν πίνακά μου. Το να είσαι αιτία δημιουργίας γεγονότων, να ζεις, όχι απλώς να επιβιώνεις, νομίζω είναι μεγάλο δώρο. Και αυτό το δώρο μου το έχει χαρίσει και η έκδοση των βιβλίων μου.
Τι κάνουμε δημοσιοποιώντας τη δουλειά μας;΄Ο,τι κάναμε μικρά παιδιά με τις ιχνογραφίες μας. Σπεύδαμε να πούμε:«Μαμά, δες τι έκανα». Ως φαίνεται, η ανάγκη της μοιρασιάς λειτουργεί ενστικτωδώς, είναι μια βαθιά ανάγκη συνύπαρξης, επιβεβαίωσης της ύπαρξης. Διότι όταν παράγεις κάτι και αυτό προσλαμβάνεται από κάποιον άλλο, δεν μπορεί παρά υπάρχεις.
Άλλοι, αναρωτήθηκαν με απορία, πώς στην ηλικία μου αποφάσισα να ασχοληθώ με τη ζωγραφική και μάλιστα να εκθέσω έργα μου. Κι αναρωτιέμαι με τη σειρά μου γιατί απορούν, από πότε μπαίνουν όρια ηλικίας στη δημιουργία, τι είδος ρατσισμού είναι οι ηλικιακοί διαχωρισμοί και ως πότε οι άνθρωποι θα πνίγονται σε φυλακές στερεοτύπων που όπως λέω συχνά φυλακίζουν τη σκέψη.

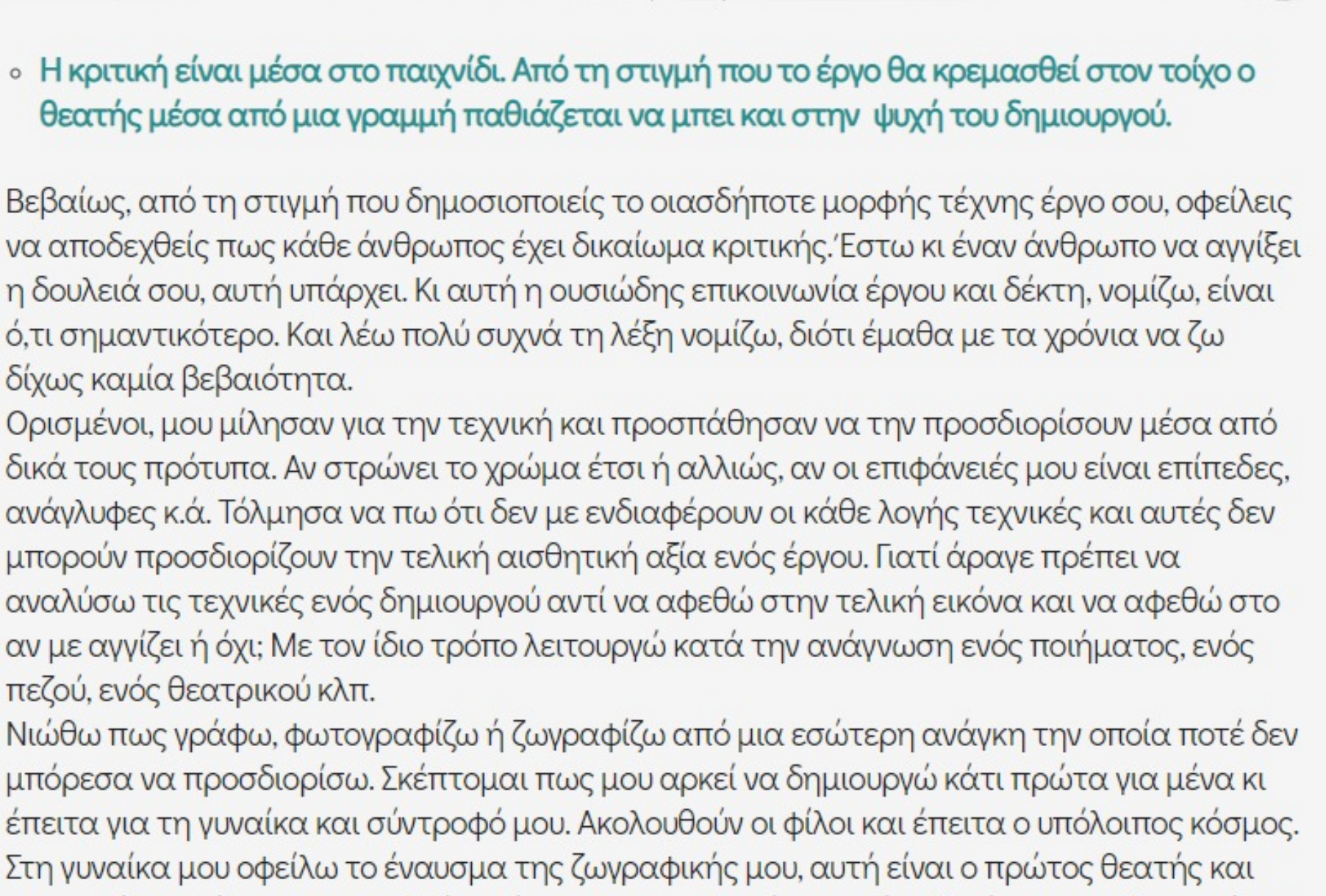

- **Η κριτική είναι μέσα στο παιχνίδι. Από τη στιγμή που το έργο θα κρεμασθεί στον τοίχο ο θεατής μέσα από μια γραμμή παθιάζεται να μπει και στην ψυχή του δημιουργού.**

Βεβαίως, από τη στιγμή που δημοσιοποιείς το οιασδήποτε μορφής τέχνης έργο σου, οφείλεις να αποδεχθείς πως κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα κριτικής.΄Εστω κι έναν άνθρωπο να αγγίξει η δουλειά σου, αυτή υπάρχει. Κι αυτή η ουσιώδης επικοινωνία έργου και δέκτη, νομίζω, είναι ό,τι σημαντικότερο. Και λέω πολύ συχνά τη λέξη νομίζω, διότι έμαθα με τα χρόνια να ζω δίχως καμία βεβαιότητα.
Ορισμένοι, μου μίλησαν για την τεχνική και προσπάθησαν να την προσδιορίσουν μέσα από δικά τους πρότυπα. Αν στρώνει το χρώμα έτσι ή αλλιώς, αν οι επιφάνειές μου είναι επίπεδες, ανάγλυφες κ.ά. Τόλμησα να πω ότι δεν με ενδιαφέρουν οι κάθε λογής τεχνικές και αυτές δεν μπορούν προσδιορίζουν την τελική αισθητική αξία ενός έργου. Γιατί άραγε πρέπει να αναλύσω τις τεχνικές ενός δημιουργού αντί να αφεθώ στην τελική εικόνα και να αφεθώ στο αν με αγγίζει ή όχι; Με τον ίδιο τρόπο λειτουργώ κατά την ανάγνωση ενός ποιήματος, ενός πεζού, ενός θεατρικού κλπ.
Νιώθω πως γράφω, φωτογραφίζω ή ζωγραφίζω από μια εσώτερη ανάγκη την οποία ποτέ δεν μπόρεσα να προσδιορίσω. Σκέπτομαι πως μου αρκεί να δημιουργώ κάτι πρώτα για μένα κι έπειτα για τη γυναίκα και σύντροφό μου. Ακολουθούν οι φίλοι και έπειτα ο υπόλοιπος κόσμος. Στη γυναίκα μου οφείλω το έναυσμα της ζωγραφικής μου, αυτή είναι ο πρώτος θεατής και αυστηρός κριτής και ακολουθούν οι άλλοι. Στους ειδικούς προσέτρεξα όταν συνειδητοποίησα ότι κάτι συμβαίνει στη σχέση μου με τα χρώματα, αφού ήδη είχα ζωγραφίσει περί τους τριακόσιους πενήντα πίνακες και τους ευγνωμονώ για τη στήριξή τους.

- **Και βέβαια κάποια στιγμή μερικοί από τους θεατές των έργων σου γίνονται και αγοραστές. Αναγκαιότητα.**

Με ενοχλεί η εμπορευματοποίηση των έργων τέχνης, αλλά από τα πράγματα, δεν μπορείς να μην αποδεχθείς ότι ένα έργο τέχνης είναι κι αυτό ένα προϊόν.΄Ομως αναρωτιέμαι, έχει άλλη αισθητική αξία ένα έργο όταν πουλιέται αρχικά χίλια ευρώ και μετά δημοπρατούμενο φτάνει τα εκατομμύρια ευρώ; Αυτό το περίφημο χρηματιστήριο της τέχνης, ποιο λόγο ύπαρξης έχει πέραν της αφόρητης ματαιοδοξίας και ακραίου αισθήματος ιδιοκτησίας που έχουν κάποιοι; Είναι δυνατόν να επενδύεις οικονομικά σε ένα έργο τέχνης -κι ας μην σε αγγίζει αισθητικά- που βγήκε από την ψυχή του δημιουργού; Μία μορφή τζόγου; Δημοπρατείται τελικά ένα έργο ψυχής του δημιουργού. Και μπορεί αυτό να αποτιμάται σε χρήμα. Διερωτήσεις, για έναν κόσμο που λέμε ότι συνεχώς ολισθαίνει, αλλά εξακολουθεί και θα εξακολουθεί να υπάρχει…
Μας έλεγαν στο πανεπιστήμιο ότι «ένα αντικείμενο έχει οικονομική αξία όταν το χαρακτηρίζει η σπάνις και η χρησιμότης». Το βιβλίο πωλείται 10-20 ευρώ σε χιλιάδες αντίτυπα και περιέχει σημαντικότατο έργο ενός ποιητή, στοχαστή, πεζογράφου. Ο πίνακας είναι μοναδικός, άρα σπάνιος και έχει υπερπολλαπλάσια αξία.΄Οπως ίσως ένα χειρόγραφο του ποιητή.΄Ομως, και τα δύο έχουν την ίδια ή παρόμοια χρησιμότητα. Ευφραίνουν την ψυχή, έχουν αισθητικό αποτέλεσμα και κεντρίζουν επαγωγικά τη σκέψη. Κυρίως, συντροφεύουν έναν άλλο άνθρωπο. Αλλιώς, δεν θα υπήρχαν. Ποιος, πώς, τι, αξιολογεί τελικώς;΄Οπως και να έχει, οφείλουμε να σεβόμαστε πολλά ζώντας σε μια έτσι οργανωμένη κοινωνία, αλλά τα αποδεχόμαστε; Κάτι σαν τη γνώμη των άλλων κι αυτό.

Roulas Mera
Συναγάς φτιαγμένες με αγάπη για την οικογένεια, τους φίλους, την όμορφη παρέα

Ενδιαφέρουν

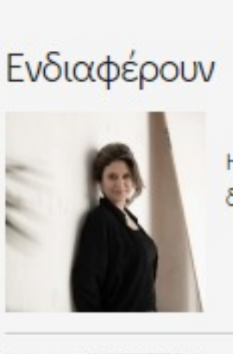
Η Θούλη Μερσίνογλου διευθύντρια στο MOMus

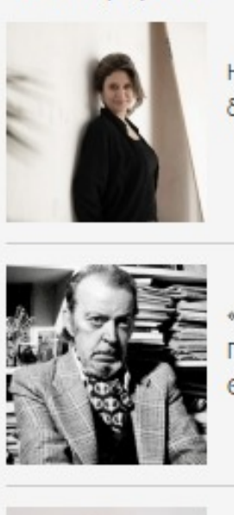
«Τάσος Λειβαδίτης - Ποιητής του ονείρου» - Θέατρο Βρετάνια

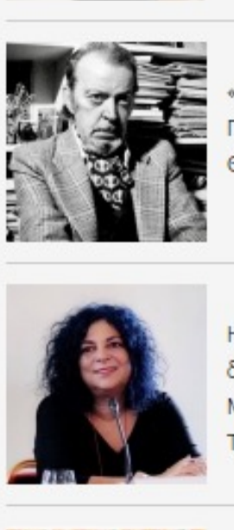
Η Μαρία Τσαντσάνογλου, διευθύντρια του MOMus-Μουσείου Μοντέρνας Τέχνης-Συλλογή Κωστάκη

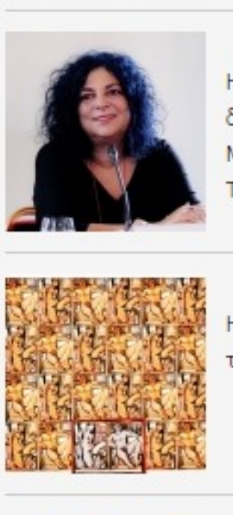
Η εορταστική χρονομηχανή της Art Athina

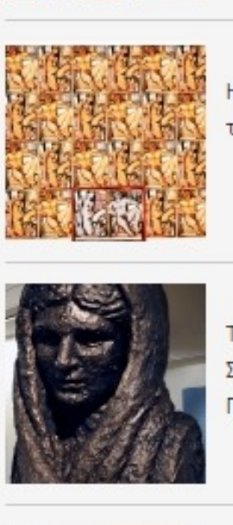
Το γλυπτό «Γυναίκα της Σμύρνης» από το Γιώργο Πετρίδη στο δήμο Φιλοθέης

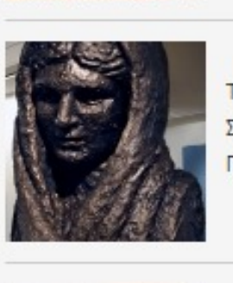
Στις Σέρρες η Πινακοθήκη Κωνσταντίνου Ξενάκη

Εκθέσεις

Σύγχρονη Δημιουργία στη Νέα Επίδαυρο – Ομαδική έκθεση
Μάρτιος 26th, 2023

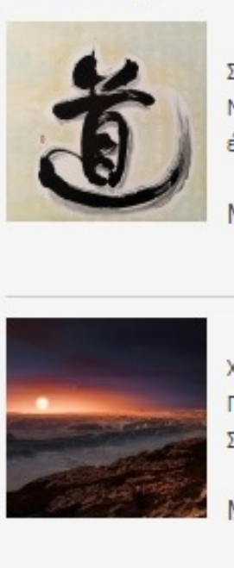
Χρ. Αντωναρόπουλος – Θ. Παπαγιάννης «Ήρωες και Σύμβολα»
Μάρτιος 23rd, 2023

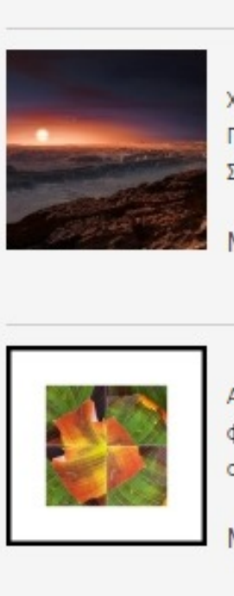
Αγνή Χρονοπούλου - Η φθορά, ο χρόνος, η στιγμή, οι μύθοι
Μάρτιος 20th, 2023

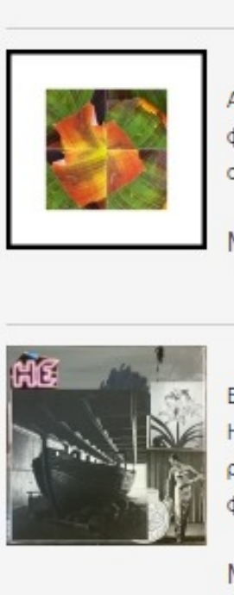
Ειρήνη Καραγιαννοπούλου-Hippolyte Hentgen: Μια ρομαντική διαδικτυακή φιλία
Μάρτιος 20th, 2023

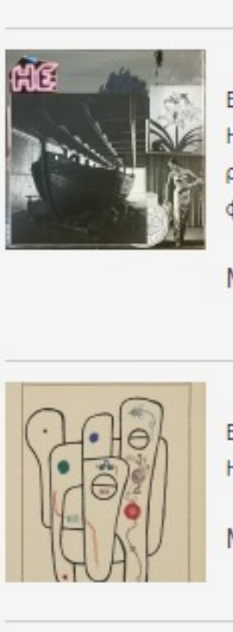
Βασίλης Σκυλάκος - Οπτικό Ημερολόγιο 1960 -1964
Μάρτιος 20th, 2023